

TÜRKİYE İŞ KURUMU

2021 YILI İMALAT SEKTÖRÜ
İŞGÜCÜ PİYASASI RAPORU

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	2
TABLolar LİSTESİ.....	3
GRAFİKLER LİSTESİ.....	4
GİRİŞ	5
2021 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI	7
İMALAT SEKTÖRÜ RAPORU	7
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM.....	9
İşyeri Verileri.....	9
Mevcut İstihdam Verileri	15
AÇIK İŞLER	19
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER.....	27
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ	34
İMALAT SEKTÖRÜNDE GELECEĞİN MESLEKLERİ	37
SONUÇ.....	38

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi.....	22
Tablo 2: Açık İşlerde Talep Edilen Beceriler.....	23
Tablo 3: En Fazla Açık İş Olan Meslekler.....	25
Tablo 4: Yükseköğretim Mezunları İçin Talep Edilen Açık İşlerde İlk 20 Meslek.....	26
Tablo 5: Meslek Grubuna Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	29
Tablo 6: Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	30
Tablo 7: 20+ İşyerlerinde İllere Göre Açık İş ve TGÇM Sayıları.....	32
Tablo 8: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi	35
Tablo 9: Net İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler	36
Tablo 10: Gelecek 10 Yıl İçerisinde İşgücü Piyasasında Yaşanan Teknolojik Değişim Ya Da Dönüşümün İstihdama Yansıması Oranları	36

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: Çalışan Sayısına Göre İşyerlerinin Dağılımı	10
Grafik 2: İhracat, Kısmi Çalışma ve Vardiyalı Çalışma Yapan İşyeri Oranları	11
Grafik 3: Yatırım Planlayan İşyerlerinin Oranı	12
Grafik 4: AR-GE Çalışması Yapan İşyerlerinin Oranı	13
Grafik 5: İşyerlerinin E-Ticaret Uygulaması Kullanma Oranları	14
Grafik 6: Sektörlere Göre Kadın Çalışanların Oranı	15
Grafik 7: Çalışanların İşyeri Büyüklüklerine Göre Dağılımı	16
Grafik 8: İmalat Sektörü Son 5 Yılın Açık İş Oranları	17
Grafik 9: COVID-19 Döneminin İşleri Etkileme Durumu	18
Grafik 10: İşyeri Büyüklüklerine Göre Açık İş Olan İşyeri Oranları	20
Grafik 11: İşyeri Büyüklüklerine Göre Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi.....	21
Grafik 12: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı	24
Grafik 13: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı.....	28
Grafik 14: Eleman Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri	31

GİRİŞ

İşgücü piyasasında, arz ve talebin etkin bir şekilde eşleşmesi için, öncelikle piyasanın ihtiyaçlarını belirlemek gerekmektedir. İşgücü piyasasının mevcut durumunu ortaya koymak, seyrini izlemek ve beklentileri açığa çıkarmak amacıyla İŞKUR tarafından, 2007 yılından beri periyodik olarak İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) gerçekleştirilmektedir. Farklı metodolojilerle, 2007'den beri devam eden araştırmalar, 2011 yılının ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle sürdürülmektedir. TÜİK altyapısı ile örneklem belirlenmekte ve yine bu işbirliği sayesinde çalışmanın teknik kısmı takip edilmektedir.

Araştırmanın temel amacı, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen sektörel ve mesleki değişim ile gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına ve bu verilere ihtiyaç duyacaklara bilgi üretmektir.

2020 yılında olduğu gibi 2021 yılı İşgücü Piyasası Araştırması COVID-19 sürecinden etkilenmemesi için Kurumumuz yoğun bir çaba harcamıştır. Bu kapsamda, çalışma metodolojisinde bir takım değişiklikler yapılmıştır. 2012 yılından itibaren yüz yüze uygulanan soru formları, İl Müdürlüklerimizin kapasitesi ve işyerlerine ulaşma yöntemlerine bağlı olarak; telefon, mail ve yüz yüze yöntemlerin tamamı kullanılarak uygulanmıştır. Ayrıca pandemi nedeniyle 2020 yılı İşgücü Piyasası Araştırmasında 2-9 çalışanı olan iş yerleri çalışmanın kapsamından çıkartılmıştı. Fakat 2021 yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına 2-9 çalışanı olan iş yerleri çalışmanın kapsamına tekrar alınmıştır. 2-9 istihdamlı 1 milyon 231 bin 489, 10-19 istihdamlı 95 bin 312, 20+ istihdamlı 82 bin 988 olmak üzere toplam 1 milyon 409 bin 789 işyeri için veriler derlenmiştir. İmalat sektöründe ise 2-9 istihdamlı 177 bin 695, 10-19 istihdamlı 22 bin 876, 20+ istihdamlı 28 bin 766 olmak üzere toplam 229 bin 337 işyeri için veriler derlenmiştir.

Çalışmada daha önceki yıllarda olduğu gibi; 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri 77 ilde tam sayım 4 ilde örneklem yöntemi ile il düzeyi ve Türkiye geneli tahmin üretecek şekilde, 2-9 ve 10-19 istihdamlı işyerleri örneklem yöntemiyle sadece Türkiye genelini tahmin edecek şekilde çalışma kapsamına dâhil edilmiştir.

Çalışma sonuçlarına göre Türkiye geneli ve il düzeyi raporlarının yanı sıra sektörel raporlar da hazırlanmıştır. Araştırma kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflamasına (NACE Rev 2.) göre; Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık, Kamu Yönetimi ve Savunma; Sosyal Güvenlik, Hane Halklarında İşverenler Olarak Faaliyetleri dışındaki 18 alt sektörde yer alan, 2 ve daha fazla istihdamlı işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmektedir. Bu çalışmada ise imalat sektörüne yönelik veriler değerlendirilmiştir.

2021 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İMALAT SEKTÖRÜ RAPORU

İşgücü Piyasası Araştırmalarının temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen sektörel ve mesleki değişim ile gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu kapsamda 2021 yılı İşgücü Piyasası Araştırması 22 Mart – 30 Nisan 2021 tarihleri arasında 2-9, 10-19 ve 20+ işyerlerine soru formu uygulayarak gerçekleştirilmiştir.

Uluslararası sektörel ve mesleki sınıflandırmalar kullanılarak yapılmış olan bu araştırmada il düzeyinde sonuç alabilmek maksadıyla 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde örneklem yöntemiyle çalışma gerçekleştirilmiştir. Örneklem yapılan iller İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa'dır. 2-9 ve 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise ülke geneli için örneklem yöntemi kullanılmıştır.

2021 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 70 bin 693 işyerine soru formu uygulanarak 1 milyon 409 bin 789 işyerine yönelik veri derlenmiştir. 1 milyon 409 bin 789 işyerinde 14 milyon 911 bin 962 çalışan tespit edilmiştir.

2021 yılı İşgücü Piyasası Araştırması sonuçları kullanılarak Türkiye geneli ve il raporları dışında sektörel raporlar da oluşturulmuştur. Bu raporda inşaat sektörü özelinde sonuçlar irdelenecektir. Bu sebeple rapor içerisinde inşaat sektöründen bahsedilirken zaman zaman “sektör” ibaresi kullanılmıştır.

İmalat sektörünün alt sektörleri içinde “gıda ürünlerinin imalatı”; “içeceklerin imalatı”; tütün ürünleri imalatı”; “tekstil ürünlerinin imalatı”; “giyim eşyalarının imalatı”; “deri ve ilgili ürünlerin imalatı”; “ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı” (mobilya hariç); “saz, saman ve benzeri malzemelerden örülerek yapılan eşyaların imalatı”; “kâğıt ve kâğıt ürünlerinin imalatı”; “kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması”; “kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı”; “kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı”; “temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı”; “kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı”; “diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı”; “ana metal sanayii; fabrikasyon

metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)”; “bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı” ve “elektrikli teçhizat imalatı” yer almaktadır. Özellikle raporda meslek bazında veriler incelenirken imalat sektörünün kapsamı dikkate alınmalıdır.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

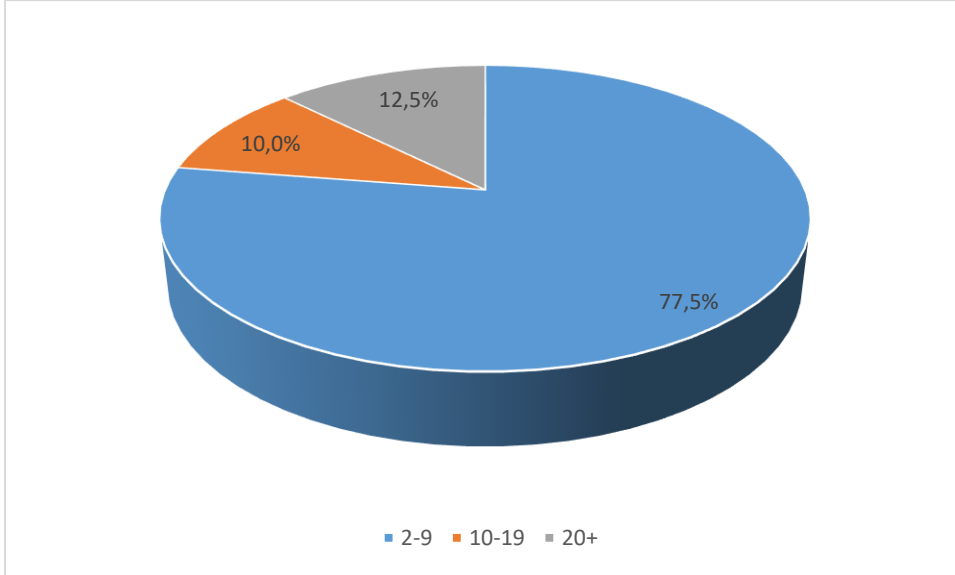
2021 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında imalat sektöründe 229 bin 337 işyeri için veri derlenmiş olup, bu işyerlerinde toplam 4 milyon 305 bin 596 çalışan tespit edilmiştir. Araştırma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 16,3'ü, çalışanların yüzde 28,9'u imalat sektöründedir. Çalışan oranı işyeri oranına göre daha fazladır. Ülkemizdeki yaklaşık olarak her 3 çalışandan 1'inin bu sektörde çalıştığı anlaşılmaktadır. İmalat sanayinin de gelişmesiyle birlikte, ülkemizin ekonomik yapısı içinde önemli bir paya sahip olan imalat sektörünün, araştırma verileri ışığında, işgücü piyasasında da aynı derece öneme sahip olduğu anlaşılmaktadır.

İşyeri Verileri

İşyeri verileri bölümünde araştırma kapsamındaki imalat sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinin özelliklerine ilişkin veriler ortaya konacaktır.

Grafik 1’de sektörde faaliyet gösteren işyerlerinin büyüklüklerine göre dağılımı incelenmiştir.

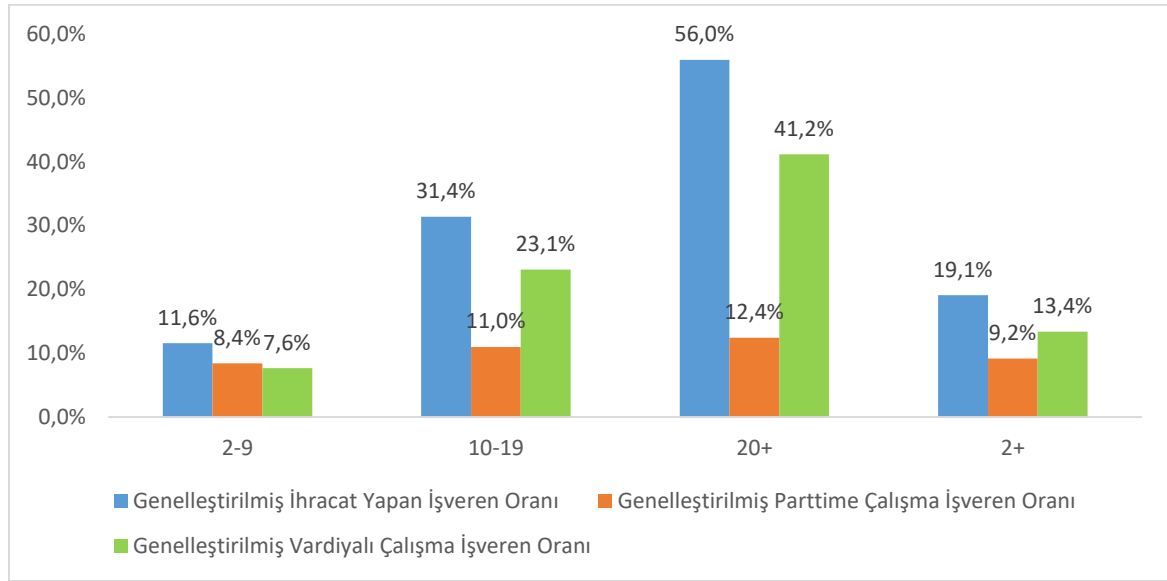
Grafik 1: Çalışan Sayısına Göre İşyerlerinin Dağılımı

Kaynak: İPA 2021

Araştırma kapsamında, sektörde faaliyet gösteren işyerlerinin yüzde 77,5’i 2-9 arası istihdamlı işyerlerinden, yüzde 10’u 10-19 arası istihdamlı işyerlerinden, yüzde 12,5’i ise 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinden oluşmaktadır. Türkiye genelinde araştırma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 87,4’ü 2-9 arası istihdamlı işyerlerinden, yüzde 6,8’i 10-19 arası istihdamlı işyerlerinden oluşmaktadır. 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinin toplam işyerleri içindeki payı ise yüzde 5,9’dur. İmalat sektöründe 20+ işyeri oranı Türkiye genelinden daha yüksek bir ağırlığa sahiptir.

Grafik 2: İhracat, Kısmi Çalışma ve Vardiyalı Çalışma Yapan İşyeri Oranları

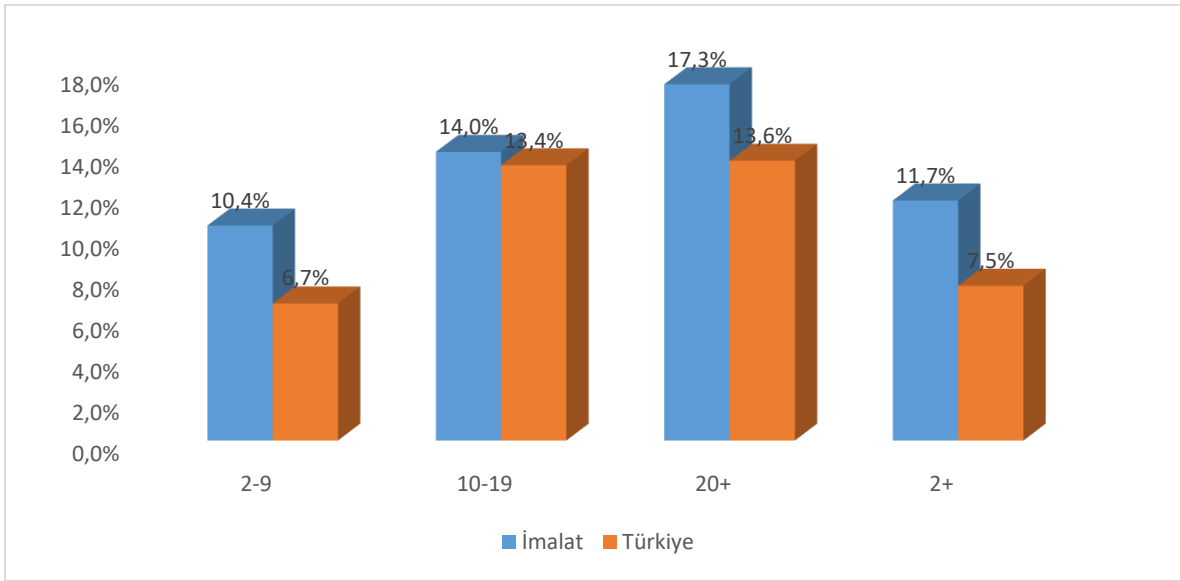
Kaynak: İPA 2021

İmalat sektöründeki ihracat yapan işyerlerinin oranı yüzde 19,1'dir. İmalat sektörü bu alanda Türkiye geneline göre yüksek bir orana sahiptir. Türkiye genelinde bu oran yüzde 6,7 olarak gerçekleşmiştir. Sektörde işyeri büyüklüğü arttıkça ihracat yapma oranı da artmaktadır. 2-9 istihdamlı işyerlerinde bu oran yüzde 11,6, 10-19 istihdamlı işyerlerinde yüzde 31,4, 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinde ise 56'dır. 20 ve daha fazla istihdam eden işyerlerinin, yarıdan fazlasının ihracat yaptığını görmekteyiz. Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri için ihracat yapma oranı ise yüzde 54,3'tür.

Vardiyalı çalışma gerçekleştiren işyerleri ise sektördeki işyerlerinin yüzde 13,4'ünü oluşturmaktadır. Bu oran 2-9 istihdamlı işyerlerinde yüzde 7,6, 10-19 istihdamlı işyerlerinde yüzde 23,1, 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri için ise yüzde 41,4'dir. Vardiyalı çalışma yapmak, sektörde Türkiye geneline göre yüksektir. Türkiye genelinde vardiyalı çalışma yapan işyerlerinin oranı yüzde 8,8 olarak gerçekleşmiştir.

Kısmi çalışma gerçekleştiren işyerleri ise sektördeki işyerlerinin yüzde 9,2'sini oluşturmaktadır. 2-9 istihdamlı işyerlerinde yüzde 8,4, 10-19 istihdamlı işyerlerinde yüzde 11,0 ve 20+ istihdamlı işyerleri için yüzde 12,4'tür. Kısmi çalışma yapmak, sektörde Türkiye geneline göre daha düşüktür. Türkiye genelinde kısmi çalışma yapan işyerlerinin oranı yüzde 10,8 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 3: Yatırım Planlayan İşyerlerinin Oranı

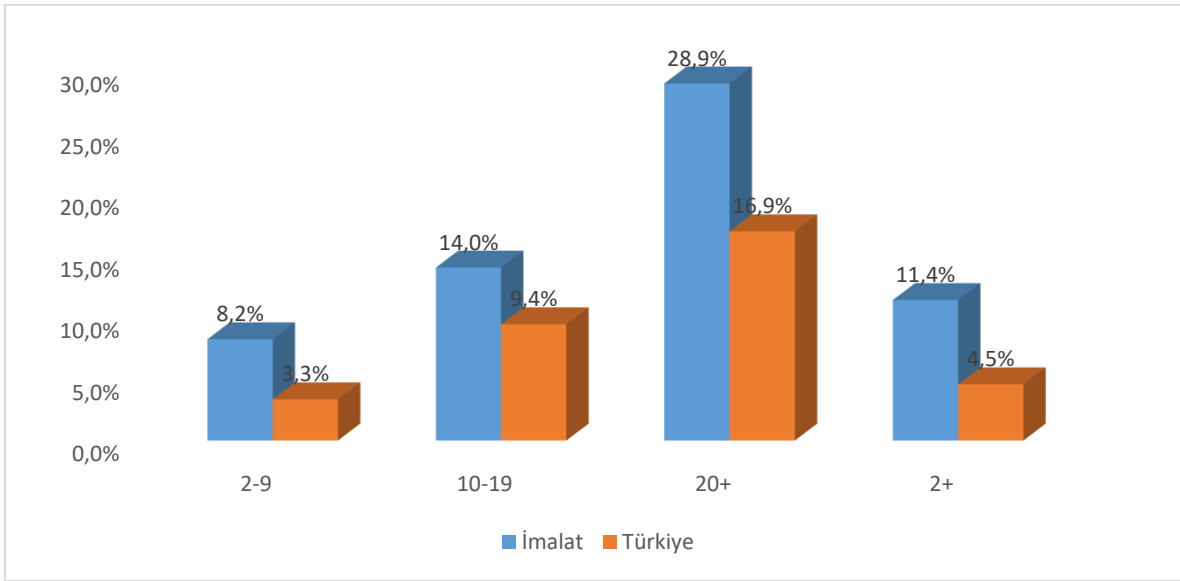

Kaynak: İPA 2021

Sektörde araştırma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 11,7'si gelecek 1 yıl içinde yatırım yapmayı planlamaktadır. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 7,5 olarak gerçekleşmiştir. Hem sektörde hem de ülke genelinde işyeri büyüklüğü arttıkça yatırım planlayan işyeri oranı da artmaktadır.

Sektörde, yatırım planlayan işyerlerinin yüzde 70,3'ü "ilave yatırım", yüzde 31,3'ü "teknolojik yatırım", yüzde 19'u "stratejik yatırım", yüzde 15,3'ü "diğer yatırım" seçeneğini belirtmişlerdir.

Grafik 4: AR-GE Çalışması Yapan İşyerlerinin Oranı

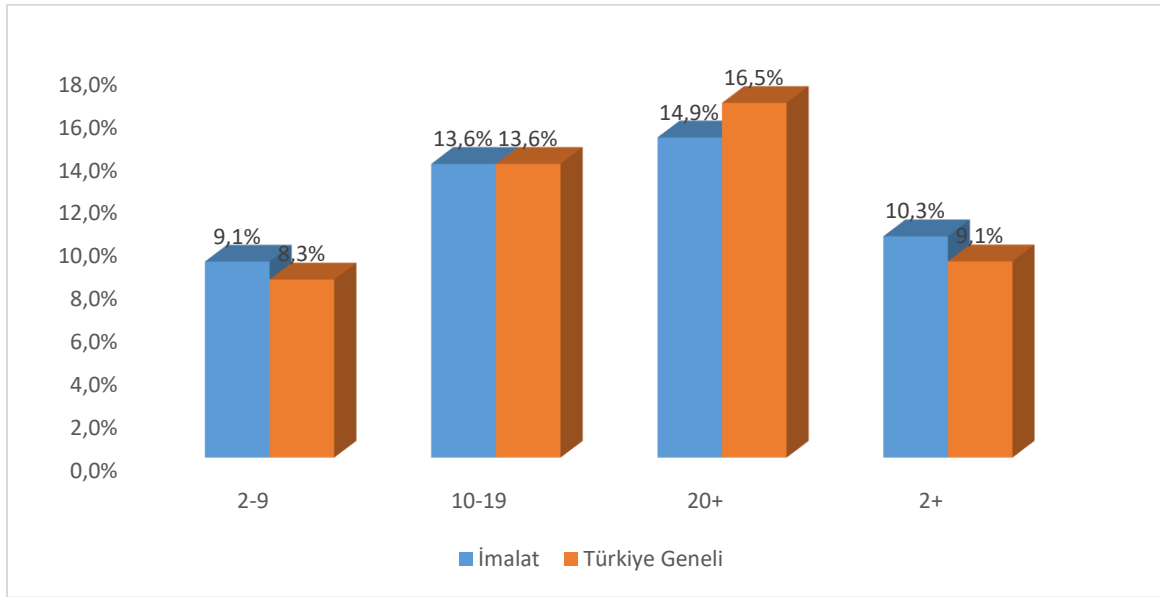

Kaynak: İPA 2021

İmalat sektöründe olup araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 11,4'ünde AR-GE çalışması yapıldığı belirtilmiştir. Türkiye genelinde ise AR-GE çalışması yapan işyerlerinin oranı yüzde 4,5 olarak gerçekleşmiştir. İmalat sektöründeki AR-GE çalışması yapan işyerleri oranının ülke genelinden oldukça fazla olması dikkat çekmektedir.

İmalat sektöründe işyeri büyüklüklerine göre bu oranlar incelendiğinde ise; büyüklük arttıkça AR-GE çalışması yapan işyeri oranının yükseldiği dikkati çekmektedir. Sektörde AR-GE çalışması yapan işyerlerinin oranı; 2-9 istihdamlı işyerlerinde yüzde 8,2, 10-19 istihdamlı işyerlerinde yüzde 14, 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri için ise yüzde 28,9 olarak gerçekleşmiştir. Görüldüğü üzere sektörde firmaların çalışan sayısı arttıkça AR-GE çalışmaları yoğunlaşmaktadır. AR-GE çalışmaları bilimsel ve teknik bilgi birikimini arttırmak gayesi ile gerçekleştirildiğinden, imalat sanayisinin gelişmesi ile birlikte özellikle daha büyük işyerlerinde AR-GE çalışmaları oldukça fazladır.

Grafik 5: İşyerlerinin E-Ticaret Uygulaması Kullanma Oranları

Kaynak: İPA 2021

Araştırma kapsamında işyerlerinin teknolojiye ayak uydurma kabiliyetlerini ölçmek adına, “E-Ticaret (İnternet üzerinden) yoluyla mal veya hizmet satışı yapıyor mu?” sorusu sorulmuştur.

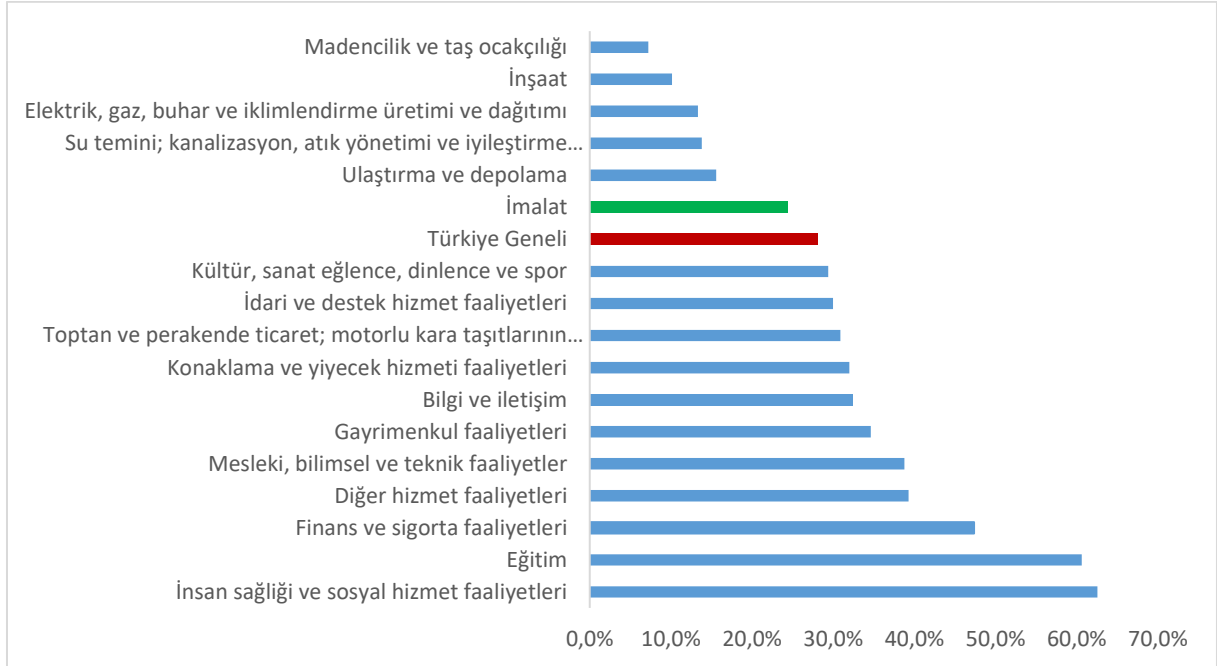
Sektörde E-ticaret yapan işyeri oranı, Türkiye genelinin üstünde seyretmiştir. Araştırmaya dâhil edilen işyerlerinin yüzde 9,1’i e-ticaret yaparken, sektörde bu oran 10,3 olarak tespit edilmiştir. Bu sektör için oran 2-9 arası istihdamlı işyerlerinde yüzde 9,1, 10-19 arası istihdamlı işyerlerinde yüzde 13,6 olmuştur. 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinde ise e-ticaret yapan işyeri oranı, Türkiye genelinin altında bir oran göstererek, yüzde 14,9 olmuştur.

Mevcut İstihdam Verileri

Bu bölümde imalat sektörü altında faaliyet gösteren araştırma kapsamındaki işyerlerinde istihdam edilenlere ilişkin verilere yer verilecektir.

Sektörde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 4 milyon 305 bin 596 çalışan tespit edilmiştir. Çalışanların yüzde 75,'sı erkeklerden, yüzde 24,4'ü ise kadınlardan oluşmaktadır. Araştırma kapsamında bulunan işyerlerinde Türkiye genelinde toplam çalışan sayısı 14 milyon 911 bin 962 olarak tespit edilmiş olup, Türkiye genelinde toplam çalışanların yüzde 28'i kadınlardan oluşmaktadır. İmalat sektöründe kadınların ağırlığı Türkiye geneline göre yaklaşık 4 puan daha düşüktür. Sektörde çalışan her 4 kişiden yaklaşık olarak biri kadındır.

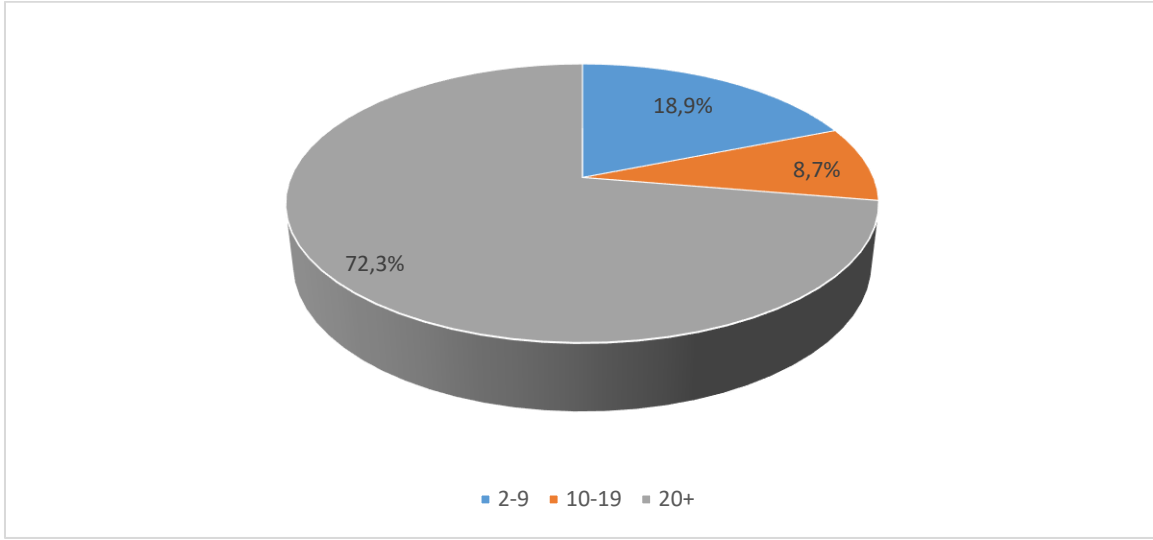
Grafik 6: Sektörlere Göre Kadın Çalışanların Oranı

Kaynak: İPA 2021

Grafik 6'da sektörlere göre kadın çalışanların toplam çalışanlar içindeki oranları gösterilmiştir. İmalat sektöründe kadın çalışanların sayısı ülke geneli altındadır.

Grafik 7: Çalışanların İşyeri Büyüklüklerine Göre Dağılımı

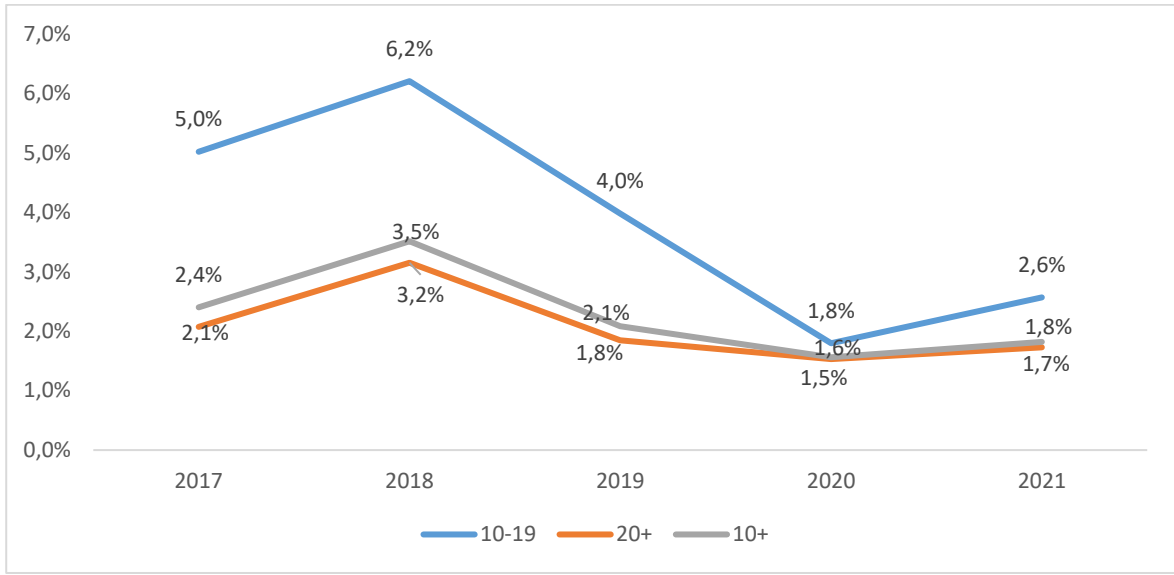
Kaynak: İPA 2021

İmalat sektöründeki çalışanların yüzde 18,9'u 2-9 arası istihdamlı işyerlerinde, yüzde 8,7'si 10-19 arası istihdamlı işyerlerinde, yüzde 72,3'ü ise 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinde çalışmaktadır. Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinde çalışanların oranı yüzde 56,1 olup sektörde bu oran Türkiye geneline göre oldukça yüksektir.

İşyeri sayısına bakıldığında (Grafik 1) sektörde faaliyet gösteren işyerlerinin yüzde 77,5'i 2-9 arası istihdamlı işyerlerinden oluşmakta iken, çalışanların yüzde 72,3'ü ise 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinde çalışmaktadır.

İmalat sektöründe işyeri ve mevcut istihdam verilerinden hareketle Türkiye geneli içindeki durumu değerlendirildiğinde; sektör, ülkemiz istihdamının yüzde 28,9'unu barındırmasıyla işgücü piyasası açısından oldukça büyük öneme sahiptir. Ülkemizde araştırma kapsamında istihdamda yer alan her 3 kişiden yaklaşık olarak 1'i imalat sektöründe yer almaktadır.

Grafik 8: İmalat Sektörü Son 5 Yılın Açık İş Oranları

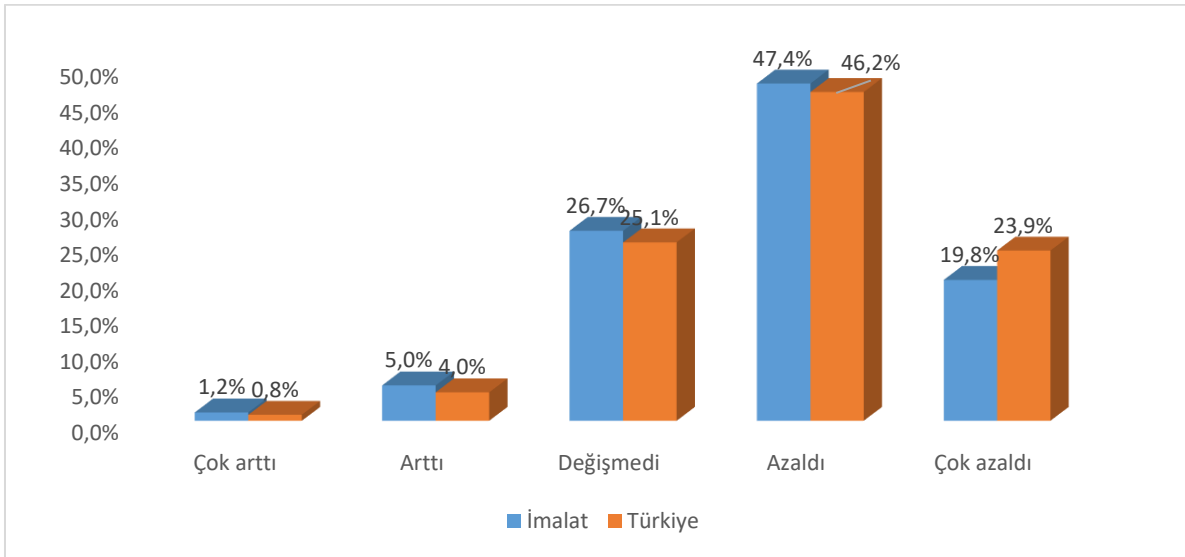

Kaynak: İPA 2021

Not: 2020 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasında 2-9 istihdamlı işyerleri çıkarıldığı için 10+istihdamlı işyerleri baz alınmıştır.

İmalat sektöründeki 10+ istihdamlı işyerlerinin son beş yılın açık iş oranları incelendiğinde 2017 yılından 2018 yılına kadar bir artış yaşandığı görülmekte olup ancak 2018 yılından 2020 yılına kadar bir azalış olduğu gözlemlenmektedir. 2020 yılındaki açık iş oranındaki düşüşün pandemiden kaynaklı olabileceği değerlendirilmektedir. Fakat bu yılki araştırmanın Mart ve Nisan aylarında gerçekleşmesinin 2021 yılı açık iş oranının yükselmesinde rol oynadığı söylenebilir.

Grafik 9: COVID-19 Döneminin İşleri Etkileme Durumu

Kaynak: İPA 2021

2021 yılında yapılan İşgücü Piyasası Araştırmasında COVID-19 sürecinin etkilerini ölçmek için işverenlere sorular sorulmuştur. Bunlardan biri, “COVID-19 döneminde işleriniz nasıl etkilendi?” sorusudur. Bu soruya verilen cevaplar gerek Türkiye geneli, gerekse imalat sektörü için genel olarak azaldığı yönündedir. İmalat sektöründe, toplamda yüzde 67,2 oranında işlerin azaldığı (“azaldı” veya “çok azaldı”) yönünde, Türkiye genelinde ise yüzde 70,1 oranında azalışı (“azaldı” veya “çok azaldı”) yönünde cevap verilmiştir. Araştırmaya katılan işverenlerden, imalat sektöründeki yüzde 26,7’si, Türkiye genelinde ise yüzde 25,1’i işlerinin değişmediğini söylemiştir. İşlerinin arttığını söyleyen işveren oranı ise oldukça düşüktür. İmalat sektöründe toplamda yüzde 6,2, Türkiye geneli ise yüzde 1,2 olarak işlerin arttığı (“arttı” veya “çok arttı”) belirtilmiştir.

AÇIK İŞLER

Açık iş; o an piyasada işgücü talep eden işyerlerinin istihdam ihtiyacını sayı, meslek, beceri ve eğitim düzeyi ile ortaya koyan verilerdir. Türkiye İş Kurumu olarak, bu veriyi, anlık ilanlarımızdan takip edebilmekteyiz. Ancak, Türkiye geneli tüm açık iş verilerini tahmin etme adına, 4 dönemlik “Açık İş Araştırması” gerçekleştirdiğimiz gibi en kapsamlı araştırmamız olan “İşgücü Piyasası Araştırması”nda da soru formunda yer almaktadır. Bu veri ile işgücü piyasasında talep tarafının ihtiyaçlarını ortaya konmakta; meslek, beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde edilerek gerek işgücü yetiştiren kurum kuruluşlara, gerekse arzın bizzat kendisine yol gösterici bilgi üretilmektedir.

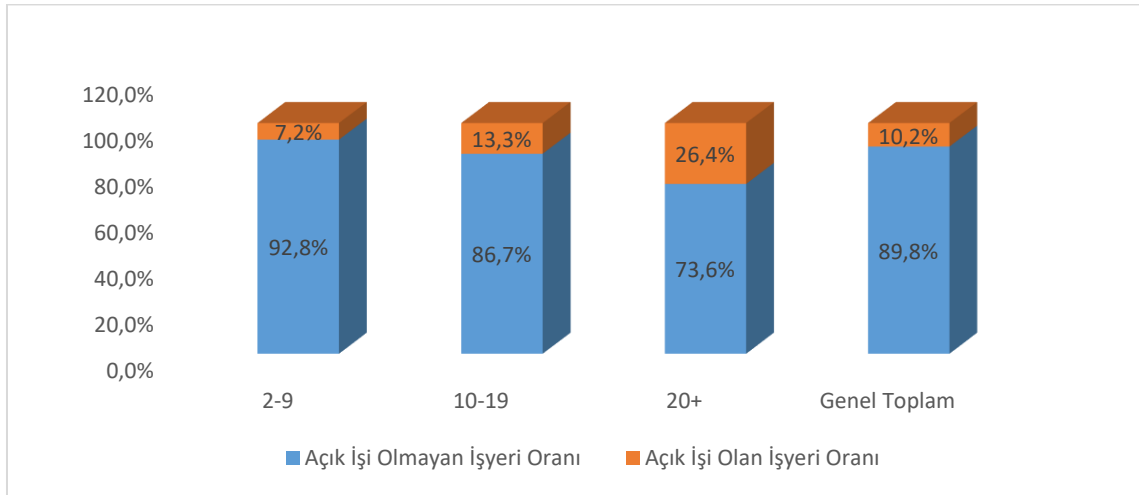
Araştırma kapsamındaki işyerlerine 2021 yılı 22 Mart-30 Nisan tarihleri arasında ziyaret gerçekleştirildiği zamanda açık işlerinin bulunup bulunmadığı sorulmuştur. İşyerlerine bu soru kapsamında açık iş bulunan mesleklerin yanında bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, açık işlerinde engelli

işgücü tercih edip etmeyecekleri, aranılan beceriler ve açık işlerini hangi kanallar ile aradıkları sorulmuştur.

Araştırma kapsamında imalat sektöründeki 23 bin 408 işyerinde çalışma döneminde açık iş olduğu tespit edilmiş olup, 23 bin 408 işyerinden toplam 104 bin 364 kişilik açık iş olduğu bilgisi alınmıştır.

Aşağıdaki grafikte de görüldüğü üzere sektörde açık işi olan işyerleri, sektördeki araştırma kapsamındaki tüm işyerlerinin yüzde 10,2'sine tekabül etmektedir. Bu oran Türkiye genelinin 5,1 puan üzerindedir.

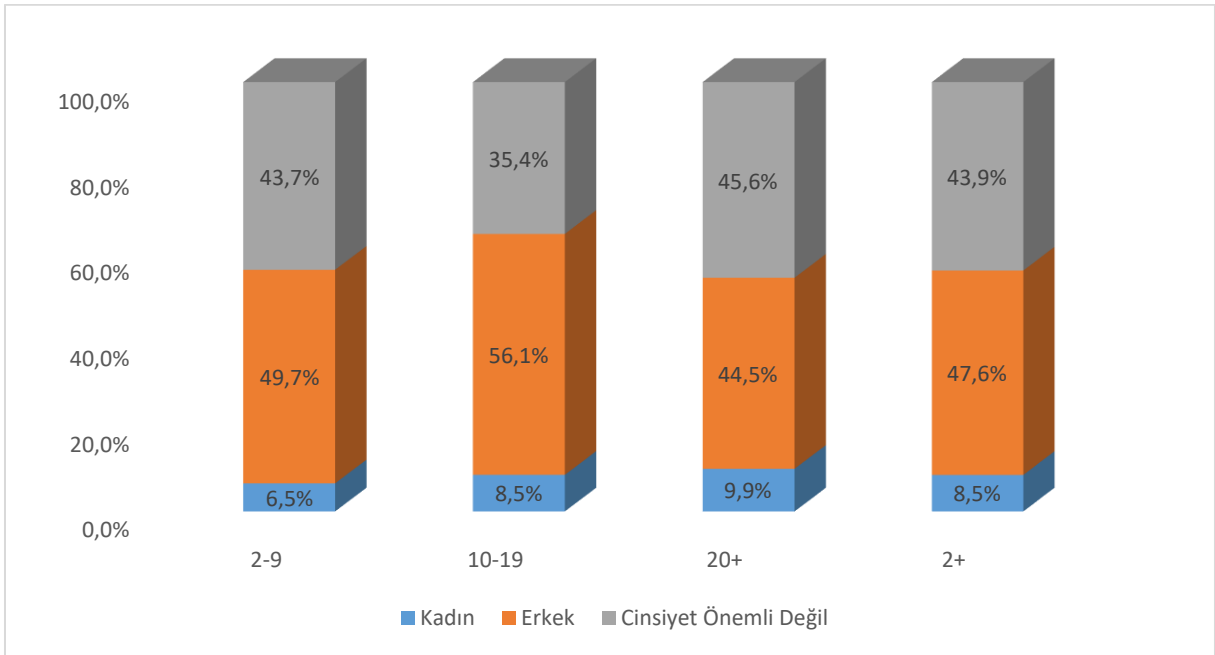
Grafik 10: İşyeri Büyüklüklerine Göre Açık İşi Olan İşyeri Oranları

Kaynak: İPA 2021

İşyeri büyüklüklerine göre değerlendirildiğinde ise 2-9 arası istihdamlı işyerlerinin yüzde 7,2'sinde, 10-19 arası istihdamlı işyerlerinin yüzde 13,3'ünde, 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinin ise yüzde 26,4'ünün açık işi bulunmaktadır. İşyeri büyüklüğü arttıkça açık işi olan işyeri oranı artmaktadır.

Grafik 11: İşyeri Büyüklüklerine Göre Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

Kaynak: İPA 2021

Grafik 11'de ise işverenlerin açık işlerinde cinsiyet özelinde tercihleri yansıtılmıştır. Sektörde belirtilen açık işlerin yüzde 43,9'unda cinsiyet anlamında özel bir tercihte bulunulmamıştır. İşverenler söz konusu açık işlerinde cinsiyetin önemli olmadığını ifade etmek istemişlerdir. Bunun yanında bu işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 8,5'inde sadece "kadın" işgücü tercihinde bulunulmuştur.

En çok "kadın" işgücü isteminin 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinde olduğu görülmektedir. 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinde açık işlerin yüzde 9,9'unda kadın işgücü tercihinde bulunulmuşken, bu oran 10-19 arası istihdamlı işyerlerinde yüzde 8,5 ve 2-9 arası istihdamlı işyerlerinde ise yüzde 6,5 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca 10-19 arası istihdamlı işyerlerinde erkek işgücü tercihinin oldukça yüksek olduğu görülmektedir. İşyeri büyüklüğü arttıkça cinsiyet tercihinin azaldığı ve kadın işgücünün daha kolay istihdam edilebilir olduğu görülmektedir.

Tablo 1: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Eğitim Seviyesi	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Lise Altı	19,5%	25,2%	22,4%	23,5%
Çıraklık	1,2%	0,9%	0,4%	0,7%
Genel Lise	9,9%	9,9%	9,7%	9,8%
Meslek Lisesi	2,9%	20,6%	8,2%	13,7%
Meslek Yüksekokulu	0,8%	2,1%	2,9%	2,3%
Lisans	1,8%	1,4%	7,2%	4,0%
Lisansüstü	0,0%	0,0%	0,5%	0,2%
Her hangi bir eğitim düzeyi aramıyorum	63,9%	39,8%	48,7%	45,8%
Genel Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Kaynak: İPA 2021

Tablo 1’de ise işverenlerin cinsiyet kırılımına göre açık işlerinde hangi eğitim düzeyini talep ettikleri gösterilmiştir. Genel anlamda imalat sektöründen alınan açık işlerin yüzde 45,8 gibi yüksek bir oranında herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmemektedir. Bu eğitim düzeyinden sonra en çok talep edilen eğitim düzeyi ise yüzde 23,5 ile lise altı eğitimi düzeyidir. Meslek yüksekokulu, lisans ve lisansüstü eğitim seviyelerinin toplamından oluşan yükseköğretim seviyesindeki açık işler ise sektördeki tüm açık işlerin sadece yüzde 6,5’ini oluşturmaktadır. Bu oranlar, sektörün mevcut istihdamından sonra ihtiyaç duyulan işgücü eğitim seviyesinin durumunu göstermektedir.

Bu oranları Türkiye geneli ile mukayese edersek; Türkiye genelinde en fazla oranda işverenler herhangi bir eğitim düzeyi aramamakta ve bunun oranı yüzde 32’dir. İkinci sırada en çok talep edilen eğitim düzeyi ise yüzde 20 oranı ile genel lise eğitimi iken, bunu üçüncü sırada yüzde 17 ile lise altı eğitim takip etmektedir. İşverenlerin açık işlerinde talep ettikleri eğitim düzeyi kapsamında imalat sektöründeki eğilim genel lise yerine meslek lisesi yönünde sergilenmektedir.

Sektörde, açık işlerde talep edilen eğitim düzeyleri cinsiyet özelinde değerlendirildiğinde; kadın işgücü tercihlerinde yüzde 35,5 oranı ile herhangi bir eğitim düzeyi aranmamaktadır. Bu durum kadınlar için ilk sırada yer aldığı gibi erkekler için de ilk sırada yer almaktadır. Erkeklerde bu oran yüzde 32,4 olarak gerçekleşmiştir. Buna göre imalat sektöründe cinsiyete

göre eğitim durumunun farklılaşmadığı görülmektedir. Buna ek olarak erkek işgücü talep edilen işlerde, kadın işgücü talep edilen işlere göre meslek lisesi tercihinin farklılaştığı görülmektedir. Kadın işgücü talep edilen işlerde meslek lisesi tercihi yüzde 6,8 düzeyinde iken, erkek işgücü talep edilen işler için bu oran yüzde 19,6'dır.

Sektörde cinsiyet bazında ayırım yapılmayarak kadın ya da erkek işgücünün önemli olmadığı açık işler için ise yüzde 28,5 oranında yine herhangi bir eğitim düzeyi aranmamaktadır. Söz konusu oran cinsiyetlere göre daha yüksek bir oranda gerçekleşmiştir. Tabloda dikkat çeken bir diğer veri ise, sektördeki açık işlerde lisans ve lisansüstü eğitim düzeyi arayanların oranı, cinsiyet önemli değil diyenlerde, cinsiyet tercihi yapanlara göre daha yüksek oranda olduğu görülmektedir. Başka bir deyişle sadece kadın işgücü ya da sadece erkek işgücü talep edilmeyen açık işler için talep edilen eğitim seviyesi daha yüksektir. Bu da eğitim düzeyinin önemli olduğu işlerde cinsiyet ayrımının ortadan kalktığı sonucunu doğrulamaktadır.

Tablo 2: Açık İşlerde Talep Edilen Beceriler

Beceriler	2-9	10-19	20+	2+
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	2	1	1
İş Tecrübesi	2	1	2	2
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	3	3	4	3
Takım Çalışması	4	4	3	4
Sorun Çözme ve İnsiyatif Alabilme	5	5	5	5
İletişim ve İfade Yeteneği	8	7	6	6
Analitik Düşünebilme	6	6	7	7
Bilgisayar Kullanımı	7	8	8	8
İkna Kabiliyeti ve Pazarlama Gücü	9	9	9	9
Yabancı Dil	10	10	10	10

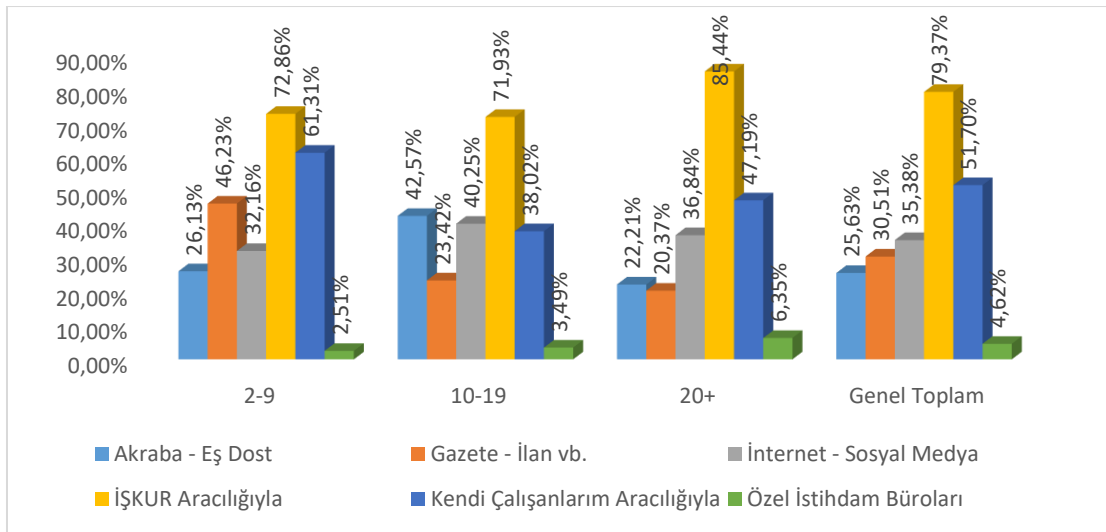
Kaynak: İPA 2021

İmalat sektöründe tespit edilen tüm açık işler için talep edilen beceriler sıralandığında ilk sırada “yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe”, ikinci sırada “iş tecrübesi”, üçüncü sırada ise “fiziki ve bedensel yeterlilik” bulunmaktadır. İşyeri büyüklüklerine göre becerilerin

sıralamasına bakıldığında ise yerleri değişse de aynı becerilerin, en azından, ilk dörtte yerlerini aldığı görülmektedir.

Sektörün, açık işler için talep edilen beceriler incelendiğinde özellikle Türkiye geneli ile aynı eğilime sahip olduğu ve ilk ikide yer alan becerilerin aynı olduğu görülmektedir. Ancak üçüncü sırada “fiziki ve bedensel yeterlilik” becerisini Türkiye genelinde yerini “takım çalışması” becerisine bıraktığı görülmektedir.

Grafik 12: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2021

İşverenlerin açık işleri için kullandıkları arama kanalları, işyeri büyüklüklerine göre önemli ölçüde farklılaşmaktadır. 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinde İŞKUR aracılığıyla arama kanalı en fazla tercih edilen arama kanalı olarak ortaya çıkmıştır. 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinde, yüzde 85,4 ile İŞKUR aracılığıyla arama kanalı tercih edilmektedir. Türkiye geneli açık işi olan işyerlerinin arama kanalı tercihlerine bakıldığında imalat sektörü ile benzer bir eğilim sergilendiği görülmektedir.

Özel istihdam bürolarının etkinliği ise imalat sektörü nezdinde çok yüksek olmadığı anlaşılmaktadır. Söz konusu arama kanalı yüzde 4,6 ile son sırada yer almaktadır.

Tablo 3: En Fazla Açık İş Olan Meslekler

Meslekler	Açık iş sayısı
Makineci (Dikiş)	15.034
Konfeksiyon İşçisi	4.145
Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı	3.364
Kalite Kontrolcü	2.503
Düz Dikiş Makineci	2.303
Dokuma Konfeksiyon Makineci	2.177
Kompleci (Dokuma Hazır Giyim ve Ev Tekstili)	2.058
Bilgisayarlı Makine (Cnc Operatörü)	1.659
Mermer İşçisi	1.432
Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu)	1.371
Cnc Torna Tezgahı Operatörü	1.326
Çelik Kaynakçısı	1.210
Argon Kaynakçısı (Tıg Kaynakçısı)	1.099
Tornacı (Torna Tezgahi Operatörü)	1.065
Mobilyacı	1.037
Frezeci (Freze Tezgahı Operatörü)	1.019
Paketleme İşçisi	951
Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat ve Montajcısı	919
Marangoz	866
Bilgisayarlı Muhasebe Elemanı	819
Diğer	58.007
Genel Toplam	104.364

Kaynak: İPA 2021

Tablo 3'te ise imalat sektöründen alınan açık işler içinde ilk 20'de bulunan meslekler belirtilmiştir. Sektörde 104 bin 364 kişilik açık iş tespit edilmiş olup bu açık işler 1.286 farklı meslekte bulunmaktadır. 15 bin 34 kişilik açık işle ilk sırada “makineci (dikiş)”, 4 bin 145 kişilik açık işle ikinci sırada “konfeksiyon işçisi”, 3 bin 364 kişilik açık işle üçüncü sırada “gazaltı (mig-mag) kaynakçısı” meslekleri yer almıştır.

Tablo 4: Yükseköğretim Mezunları İçin Talep Edilen Açık İşlerde İlk 20 Meslek

Meslekler	Açık İş Sayısı
Metalurji ve Malzeme Mühendisi	613
Bilgisayarlı Muhasebe Elemanı	414
Yazılım Destek Uzmanı	404
Makine Mühendisi	369
Pazarlama Sorumlusu	213
Teknik Ressam	212
Gıda Teknikeri	211
Bilgisayarlı Muhasebe ve Vergi Uygulama Meslek Elemanı	203
Çay Eksperi	202
Gemi ve Yat Tasarımcısı	202
İmalat Mühendisi/Üretim Mühendisi	118
Elektrik-Elektronik Mühendisi	99
Bilgisayar Mühendisi	98
Dış Ticaret Uzmanı	98
Endüstri Mühendisi	96
Diğer Kimya Teknisyenleri	88
Kontrol ve Otomasyon Teknolojisi Teknikeri/ Otomasyon Teknikeri	87
E-Ticaret Meslek Elemanı	86
Çikolata İmal İşçisi	86
Kamyonet Şoförü	86
Diğer	2.813
Genel Toplam	6.798

Kaynak: İPA 2021

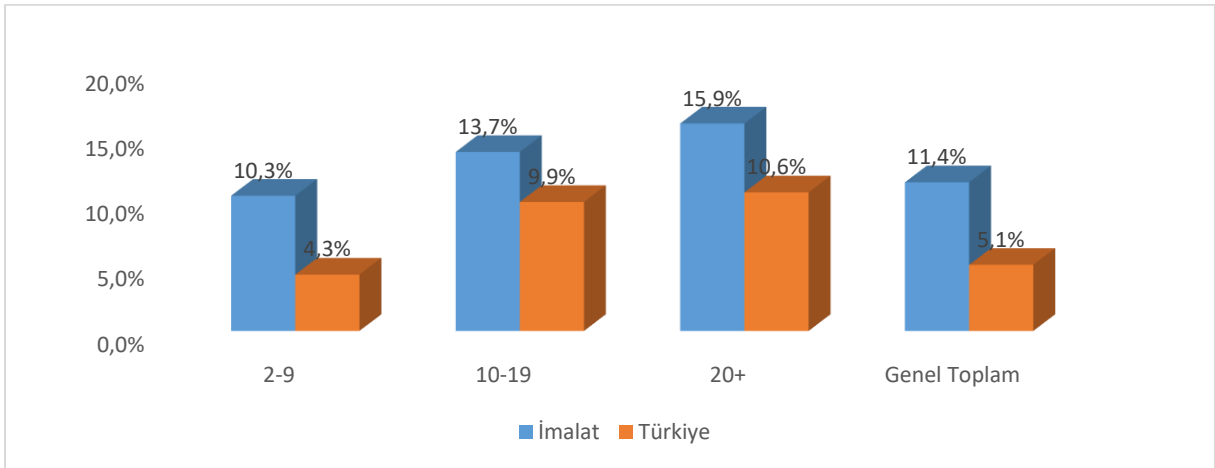
Tablon 4'te imalat sektöründe tespit edilen açık işlerin eğitim düzeylerine göre incelenmesi sonucu işverenler tarafından yükseköğretim mezunu talep edilen açık işler görülmektedir. Sektörde yükseköğretim mezunu için verilen 6 bin 789 kişilik açık iş tespit edilmiştir. İşverenlerin meslek yüksekokulu, lisans ve lisansüstü seviyesinde işgücünü tercih ettikleri açık iş pozisyonları için ilk sırada aradıkları meslek ise 613 kişilik açık işle "metalurji ve malzeme mühendisi" olmuştur. İkinci sırada 414 kişilik açık iş ile "Bilgisayarlı Muhasebe Elemanı", üçüncü sırada 404 kişilik açık iş ile "yazılım destek uzmanı" yer almaktadır.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

İşgücü piyasasında, talep tarafı zaman zaman eleman temininde güçlük yaşayabilmektedir. Araştırma kapsamına giren işyerlerine son 1 yıl içinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri ve bunun nedenleri sorulmuştur. Bu bölümde imalat sektöründe işverenlerin eleman temininde güçlük çekilen kişi sayıları meslek ayrıntısında incelenecektir.

Grafik 13: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

Kaynak: İPA 2021

İmalat sektöründe araştırma kapsamına giren toplam 229 bin 337 işyerinden 26 bin 61'inde son 1 yılda eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. 2-9 istihdamlı işyerlerinin yüzde 10,3'ü, 10-19 istihdamlı işyerlerinin yüzde 13,7'si, 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinin yüzde 15,9'u ve toplamda ise yüzde 11,4'ünün eleman temininde güçlük çektikleri tespit edilmiştir. Sektörde eleman temininde güçlük çeken toplam işyeri oranı, yüzde 5,1 olan Türkiye geneli oranına göre daha fazla oranda gerçekleşmiştir.

Tablo 5: Meslek Grubuna Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Meslek Grupları	2-9	10-19	20+	2+
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	599	174	179	951
Hizmet ve Satış Elemanları	1.198	183	140	1.520
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	-	432	1.680	2.112
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	200	-	37	236
Profesyonel Meslek Mensupları	2.795	262	623	3.680
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	20.764	4.502	10.838	36.104
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	2.995	1.123	1.304	5.422
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	21.563	5.176	14.512	41.251
Yöneticiler	200	-	55	255
Genel Toplam	50.314	11.850	29.367	91.531

Kaynak: İPA 2021

İmalat sektöründe 26 bin 61 işyerinde 91 bin 531 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Sektörde toplam temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 55'i 2-9 istihdamlı işyerlerinde bulunmaktadır ve burda temininde güçlük çekilen kişi sayısı 18 bin 368'dir. 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinde ise 29 bin 367 kişinin temininde güçlük çekilmiştir.

Sektörde toplam tespit edilen temininde güçlük çekilen 91 bin 531 kişinin 41 bin 251'i yani yüzde 45,1'i "tesis ve makine operatörleri ve montajcılar" meslek grubunda olduğu görülmektedir. İkinci sırada ise "sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar" meslek grubunun olduğu tespit edilmiştir. Ülke geneli eleman temininde güçlük çekilen meslek gruplarına baktığımızda "sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar" grubunun yüzde 30,4 ile ilk sırada, "tesis ve makine operatörleri ve montajcılar" meslek grubunun ise yüzde 28,3 oranı ile ikinci sırada olduğu görülmektedir.

Tablo 6: Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

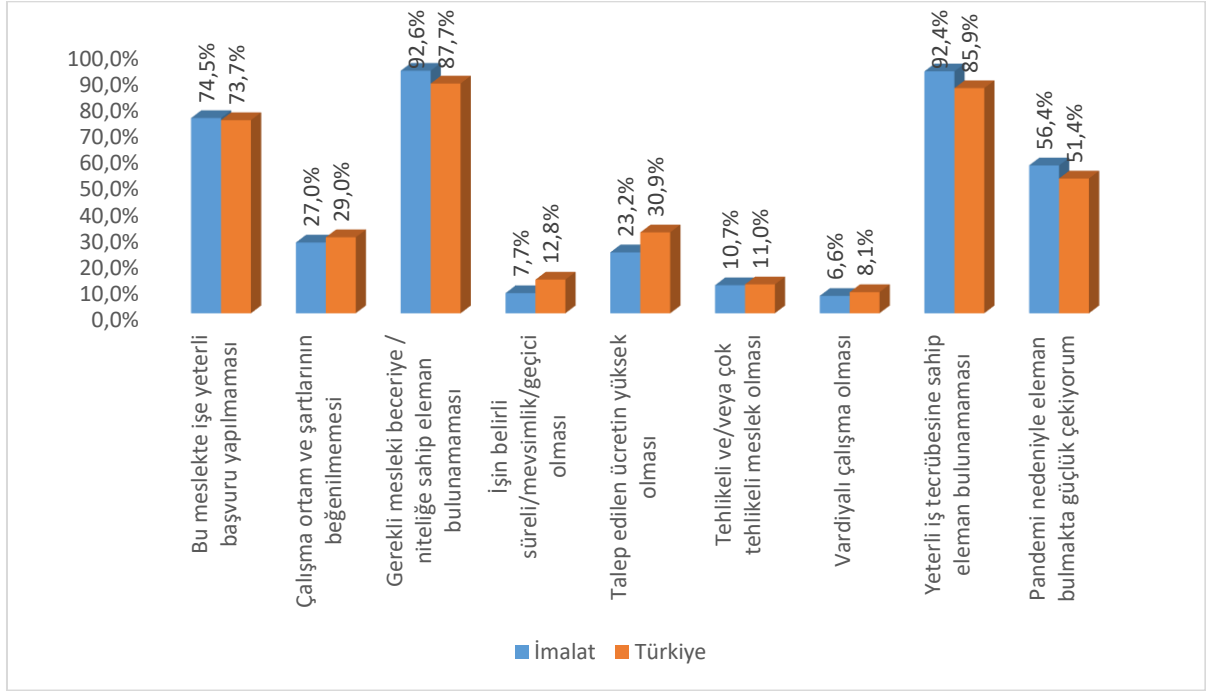
2-9	10-19	20+	2+
Makineci (Dikiş)	Makineci (Dikiş)	Makineci (Dikiş)	Makineci (Dikiş)
Model Makineci (Dokuma, Hazır Giyim ve Ev Tekstili)	Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı	Dokuma Konfeksiyon Makineci	Model Makineci (Dokuma, Hazır Giyim ve Ev Tekstili)
Fırıncı Ustası-Unlu Mamuller	Diğer Polisajcılar ve Alet Bileyicileri (Elle)	Düz Dikiş Makineci	Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı
Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı	Bilgisayarlı Makine (Cnc Operatörü)	Konfeksiyon İşçisi	Bilgisayarlı Makine (Cnc Operatörü)
Bilgisayarlı Makine (Cnc Operatörü)	Brode Makinesi Operatörü/Brodecici	Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı	Fırıncı Ustası-Unlu Mamuller
Argon Kaynakçısı (Tig Kaynakçısı)	Mobilya Montajcısı	Beden İşçisi (Genel)	Cnc Torna Tezgahı Operatörü
Cnc Torna Tezgahı Operatörü	Cnc Torna Tezgahı Operatörü	Bilgisayarlı Makine (Cnc Operatörü)	Argon Kaynakçısı (Tig Kaynakçısı)
Alıştırıcı-Montör (Tekstil Makineleri)	Cnc Apkant Pres Tezgahı Operatörü	Cnc Torna Tezgahı Operatörü	Dokuma Konfeksiyon Makineci
Tekne Ustası (Polyester)	Ahşap Mobilya İmalat Ustası	Çelik Kaynakçısı	Düz Dikiş Makineci
Tornacı (Torna Tezgahı İşçisi)	Sanayi Nakişçısı	Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	Ahşap Mobilya İmalat Ustası
Mobilyacı	Elektrik Pano Montaj İşçisi	Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	Konfeksiyon İşçisi
Torna Tezgahı Ayaracı-Operatörü (Metal İşçiliği)	Alıştırıcı-Montör (Metal İşleyen Tezgah Takımları)	İç Giyim Konfeksiyon Makineci	Tornacı (Torna Tezgahı İşçisi)
Demir Doğramacı	Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	Cnc Freze Tezgahı Operatörü	Tornacı (Torna Tezgahı Operatörü)
Açık ve Polisaj Tezgahı Operatörü-Metal İşçiliği	Argon Kaynakçısı (Tig Kaynakçısı)	Argon Kaynakçısı (Tig Kaynakçısı)	Beden İşçisi (Genel)
Tornacı (Torna Tezgahı Operatörü)	Grafik Tasarımcısı	Mermer İşçisi	Alıştırıcı-Montör (Tekstil Makineleri)
Hali Onarıcı (Elle Veya Basit Makinelerde)	Beden İşçisi (Genel)	Tekstüre İplik Üretim Makinesi Operatörü	Tekne Ustası (Polyester)
Ahşap Mobilya İmalat Ustası	Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı	Ahşap Mobilya İmalat Ustası	Mobilyacı
Fırın ve Unlu Mamuller Üretim Operatörü	Dış Ticaret Uzmanı	Çorap Örmek Makinesi Operatörü	Açık ve Polisaj Tezgahı Operatörü-Metal İşçiliği
Metal Kaplamacı (Sıcak Daldırma)	Dış Ticaret Meslek Elemanı	Ayıklama İşçisi (Konserve İmalatı) (Makineyle)	Torna Tezgahı Ayaracı-Operatörü (Metal İşçiliği)
Mekatronik Teknisyeni	Elektro-Mekanik Montajcısı	Mobilya Döşeme İşçisi	Demir Doğramacı

Kaynak: İPA 2021

Tablo 6’da sektördeki temininde güçlük çekilen ilk 20 mesleğe yer verilmiştir. İlk sırada “makineci (dikiş)” mesleğinin temininde güçlük çekildiği daha sonra “model Makineci”, “gazaltı (mig-mag) kaynakçısı”, “bilgisayarlı makine (cnc operatörü)”, “fırıncı ustası-unlu mamuller” meslekleri olduğu görülmektedir. “Makineci (dikiş)” mesleğinin, işyeri büyüklüğü

değişse de ilk sıralarda kalması, bu mesleğin sektörde yer alan tüm işyeri türleri için temininde güçlük çekilen meslek olduğu anlaşılmaktadır.

Grafik 14: Eleman Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

Kaynak: İPA 2021

İmalat sektöründe eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin yüzde 90,6'sının "gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması" nedeni ile temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Daha sonra yüzde 92,4 oranında ise "yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması" nedeni, yüzde 74,5 ile ilgili "meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması" nedenleri ön plana çıkmıştır. Sektörde, eleman temininde güçlük çekilme nedenleri sıralaması Türkiye geneli sıralama ile aynı gerçekleşmiştir.

Tablo 7: 20+ İşyerlerinde İllere Göre Açık İş ve TGÇM Sayıları

İl	Açık İş Sayısı	TGÇM
İSTANBUL	11.567	4.577
BURSA	3.696	2.166
İZMİR	3.230	1.710
ANKARA	2.759	1.064
KOCAELİ	2.364	809
GAZİANTEP	1.860	575
TEKİRDAĞ	1.824	1.399
KONYA	1.669	1.002
MANİSA	1.567	1.044
KIRKLARELİ	1.352	562
DENİZLİ	1.101	786
ESKİŞEHİR	1.016	452
KAYSERİ	969	1.002
DÜZCE	921	656
ADANA	921	255
SAMSUN	832	339
BATMAN	806	488
KAHRAMANMARAŞ	761	230
MALATYA	749	419
BİLECİK	654	393
MERSİN	639	496
KÜTAHYA	626	547
RİZE	598	37
ŞANLIURFA	591	641
SAKARYA	573	456
MARDİN	566	484
BALIKESİR	521	339
KARAMAN	517	112
BİNGÖL	484	45
ORDU	470	334
BOLU	453	81
ZONGULDAK	424	146
TOKAT	419	533
OSMANİYE	414	27
ANTALYA	395	220
YALOVA	393	184
ÇANKIRI	390	198
AĞRI	323	54
ÇORUM	313	200
UŞAK	307	137

İl	Açık İş Sayısı	TGÇM
ÇANAKKALE	264	165
SİVAS	256	92
ADIYAMAN	250	233
GİRESUN	247	194
AFYONKARAHİSAR	239	320
AKSARAY	238	222
AYDIN	238	376
EDİRNE	232	161
SİNOP	228	206
BURDUR	226	172
HATAY	217	118
KASTAMONU	198	197
DİYARBAKIR	195	287
MUŞ	174	58
VAN	166	15
AMASYA	145	196
MUĞLA	134	102
BARTIN	134	152
ERZURUM	102	25
ERZİNCAN	90	76
SİİRT	89	51
NİĞDE	76	62
ŞIRNAK	72	62
TRABZON	65	39
ISPARTA	57	33
KARABÜK	56	65
NEVŞEHİR	51	65
ELAZIĞ	48	130
YOZGAT	42	22
BİTLİS	35	96
KIRIKKALE	32	16
KARS	30	23
KİLİS	22	38
KIRŞEHİR	19	8
IĞDIR	16	68
GÜMÜŞHANE	10	8
ARTVİN	6	15
TUNCELİ	3	3
HAKKARİ		2
Genel Toplam	54.736	29.367

*Türkiye geneli sayısı, 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık iş ve TGÇM sayısıdır.

Kaynak: İPA 2021

Grafikte sektörde araştırmaya katılan 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinde, illere göre açık i ve temininde güçlük çekilen eleman sayıları verilmektedir. Hem açık iş hem de temininde güçlük çekilen eleman sayılarında İstanbul ilk sırada yer almaktadır.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

İmalat sektöründe işverenlerin 2022 yılı Nisan sonu itibariyle istihdamlarının ne yönde değişim gösterecekleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda işverenlerden bir yıl sonraki istihdam değişimlerini meslek düzeyinde tahmin etmeleri istenmiştir.

Tablo 8: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektör	Net İstihdam Değişimi	NİDO (%)
Bilgi ve iletişim	15.544	6,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	41.093	4,4%
İmalat	169.840	3,9%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	27.018	3,8%
Gayrimenkul faaliyetleri	3.641	3,7%
Toptan ve perakende ticaret	120.311	0
İnşaat	39.881	3,1%
Finans ve sigorta faaliyetleri	5.387	3,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	7.513	2,9%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	2.288	2,6%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	30.524	2,6%
Ulaştırma ve depolama	24.127	2,3%
Madencilik ve taş ocakçılığı	3.152	1,9%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	7.703	1,8%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1.264	1,7%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1.195	1,1%
Eğitim	3.657	1,0%
Türkiye Geneli	504.140	3,4%

Kaynak: İPA 2021

İmalat sektörü, net istihdam değişim oranı bakımından oransal olarak en çok artış gösteren üçüncü sektördür. Sektör oransal net istihdam değişiminde yüzde 4,4 ile Türkiye Genelinin üstünde görülmektedir. Kişi sayısı olarak artışlar incelendiğinde; 169 bin 840 kişi ile imalat sektörü en üst sırada görülmektedir. Bu bakımdan imalat sektörü Türkiye ekonomisi için önemi önemli bir ağırlığa sahiptir.

Tablo 9: Net İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Makineci (Dikiş)	Tatlı Ustası (Baklava)
Konfeksiyon İşçisi	Matbaa İşçisi
Dokuma Konfeksiyon Makineci	Otomotiv Montaj İşçisi
Beden İşçisi (Genel)	Makine Nakışçısı
Düz Dikiş Makineci	Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)

Kaynak: İPA 2021

Tablo 9’da ise net istihdam artışının ve azalışının beklendiği meslekler verilmiştir. İmalat sektöründe araştırma kapsamına giren 2+ istihdamlı işyerlerinden 2022 yılı Nisan sonunda istihdam artışının beklendiği ilk beş sırada yer alan meslekler; “Makineci (Dikiş)”, “Konfeksiyon İşçisi”, “Dokuma Konfeksiyon Makineci”, “Beden İşçisi (Genel)” ve “Düz Dikiş Makineci” meslekleri olarak tahmin edilmiştir. İstihdam azalışının beklendiği meslekler ise “Tatlı Ustası (Baklava)”, “Matbaa İşçisi”, “Otomotiv Montaj İşçisi”, “Makine Nakışçısı” ve “Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)” olarak beklenmektedir.

Tablo 10: Gelecek 10 Yıl İçerisinde İşgücü Piyasasında Yaşanan Teknolojik Değişim Ya Da Dönüşümün İstihdama Yansıması Oranları

Teknolojik Değişim Ya Da Dönüşümün İstihdama Yansıması	İmalat	Türkiye
Fikrim yok	46,8%	50,3%
İstihdamı arttıracaktır	19,6%	16,2%
İstihdamı azaltacaktır	12,7%	12,2%
İstihdamı değiştirmez	20,8%	21,3%
Genel Toplam	100,0%	100,0%

Kaynak: İPA 2021

Tablo 10 incelendiğinde gelecek 10 yıl içinde teknolojik değişim ya da dönüşümün istihdama yansıması oranlarında sektörde “fikrim yok” diyen işverenlerin yüzde 46,8 iken Türkiye Genelinde ise bu oran yüzde 50,3’e çıkmaktadır. Dikkat çeken en önemli veri, sektörde teknolojik değişim ya da dönüşümün istihdama yansımasında “istihdamı arttıracaktır” diyen işveren sayısı oransal olarak Türkiye Genelinden fazla olmasıdır.

İMALAT SEKTÖRÜNDE GELECEĞİN MESLEKLERİ

İmalat sektöründe; tasarım ve uygulama mühendislikleri, otomasyon sistemleri, dijital pazarlama, AR-GE çalışmaları, Hibrit, elektrikli otomotiv üretim ve bakımı, robot teknolojisi, ve bilgisayarlı makine teknolojisi ön plana çıkmıştır.

Aşağıdaki görselde 10 yıl sonrasında imalat sektöründe ön plana çıkacak mesleklere yer verilmektedir.

İmalat sektöründe gelecek 10 yıl içerisinde öne çıkacak ilk beş meslek; “Enerji sistemleri Mühendisi”, “Dijitalleşme Uzmanı”, “AVG (Otomatik Yönlendirilmiş Araçlar)”, “Robot Kaynak Makinesi Operatörü” ve “Robot Programcısı” meslekleridir.

SONUÇ

İmalat sektörü raporu, 22 Mart – 30 Nisan 2021 tarihleri arasında gerçekleştirilen 2021 yılı İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarından derlenerek yazılmıştır. Bu rapor sektörün mevcut durumunu, istihdam yapısını, ihtiyaçlarını ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine yönelik bilgiler vermektedir.

2021 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında imalat sektöründe 229 bin 337 işyeri için veri derlenmiş olup, bu işyerlerinde toplam 4 milyon 305 bin 596 çalışan tespit edilmiştir.

Sektörde faaliyet gösteren işyerlerinin yüzde 77,5'i 2-9 arası istihdamlı işyerlerinden, yüzde 10'u 10-19 arası istihdamlı işyerlerinden, yüzde 12,5'i ise 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinden oluşmaktadır.

Sektörde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 4 milyon 305 bin 596 çalışan tespit edilmiştir. Çalışanların yüzde 75,6'sı erkeklerden, yüzde 24,4'ü ise kadınlardan oluşmaktadır. Araştırma kapsamında bulunan işyerlerinde Türkiye genelinde toplam çalışan sayısı 14 milyon 911 bin 962 olarak tespit edilmiş olup, Türkiye genelinde toplam çalışanların yüzde 28,1'i kadınlardan oluşmaktadır. İmalat sektöründe kadınların ağırlığı Türkiye geneline göre 3,7 puan daha azdır. Sektörde çalışan her 4 kişiden yaklaşık olarak 1 tanesi kadındır.

İmalat sektöründe işyeri ve mevcut istihdam verilerinden hareketle Türkiye geneli içindeki durumu değerlendirildiğinde; sektör, ülkemiz istihdamının yüzde 28,9'unu barındırmaktadır.

Araştırma kapsamında imalat sektöründeki 23 bin 408 işyerinde çalışma döneminde açık iş olduğu tespit edilmiş olup, 23 bin 408 işyerinden toplam 104 bin 364 kişilik açık iş olduğu bilgisi alınmıştır.

Sektörde açık işi olan işyerleri, sektördeki araştırma kapsamındaki tüm işyerlerinin 10,2'sine tekabül etmektedir. Bu oran Türkiye genelinin 5,1 puan üzerindedir.

İmalat sektöründeki açık iş oranı yaklaşık yüzde 1,8 olarak tespit edilmiştir. Bir diğer ifadeyle sektörde 100 kişilik istihdam potansiyelinin yaklaşık 98'unun fiili istihdamda olduğu, yaklaşık iki kişilik ise personel açığının bulunduğu tespit edilmiştir. Açık iş oranı Türkiye genelinde yüzde 1,5 olarak tespit edilmiştir. Sektörün açık iş oranı Türkiye geneli açık iş oranından

yaklaşık 0,3 puan üstünde gerçekleşmiştir. Sektörün eleman ihtiyacı Türkiye ortalamasının üstündedir.

Sektörde belirtilen açık işlerin yüzde 43,9’unda cinsiyet anlamında özel bir tercihte bulunulmamıştır. İşverenler söz konusu açık işlerinde cinsiyetin önemli olmadığını ifade etmek istemişlerdir. Bunun yanında bu işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 8,5’inde sadece “kadın” işgücü tercihinde bulunulmuştur.

Genel anlamda imalat sektöründen alınan açık işlerin yüzde 45,8 gibi yüksek bir oranında herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmemektedir. Bu eğitim düzeyinden sonra en çok talep edilen eğitim düzeyi ise yüzde 23,5 ile lise altı eğitimi düzeyidir. Meslek yüksekokulu, lisans ve lisansüstü eğitim seviyelerinin toplamından oluşan yükseköğretim seviyesindeki açık işler ise sektördeki tüm açık işlerin sadece yüzde 6,5’ini oluşturmaktadır.

Sektörde, açık işlerde talep edilen eğitim düzeyleri cinsiyet özelinde değerlendirildiğinde; kadın işgücü tercihlerinde yüzde 35,5 oranı ile herhangi bir eğitim düzeyi aranmamaktadır. Bu durum kadınlar için ilk sırada yer aldığı gibi erkekler için de ilk sırada yer almaktadır.

İmalat sektöründe tespit edilen tüm açık işler için talep edilen beceriler sıralandığında ilk sırada “yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe”, ikinci sırada “iş tecrübesi”, üçüncü sırada ise “fiziki ve bedensel yeterlilik” bulunmaktadır.

Sektörde 104 bin 364 kişilik açık iş tespit edilmiş olup bu açık işler 1.286 farklı meslekte bulunmaktadır. 15 bin 34 kişilik açık işle ilk sırada “makineci (dikiş)”, 4 bin 145 kişilik açık işle ikinci sırada “konfeksiyon işçisi”, 3 bin 364 kişilik açık işle üçüncü sırada “gazaltı (mıg-mag) kaynakçısı” meslekleri yer almıştır.

İmalat sektöründe araştırma kapsamına giren toplam 229 bin 337 işyerinden 26 bin 61’inde son 1 yılda eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. 2-9 istihdamlı işyerlerinin yüzde 10,3’ü, 10-19 istihdamlı işyerlerinin yüzde 13,7’si, 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinin yüzde 15,9’u ve toplamda ise yüzde 11,4’ünün eleman temininde güçlük çektikleri tespit edilmiştir.

İmalat sektöründe 26 bin 61 işyerinde 91 bin 531 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Sektörde toplam temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 55’i 2-9 istihdamlı

işyerlerinde bulunmaktadır ve burda temininde güçlük çekilen kişi sayısı 18 bin 368’dir. 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinde ise 29 bin 367 kişinin temininde güçlük çekilmiştir.

Sektördeki temininde güçlük çekme bakımından ilk sırada “makineci (dikiş)” mesleğinin temininde güçlük çekildiği daha sonra “model Makineci”, “gazaltı (mig-mag) kaynakçısı”, “bilgisayarlı makine (cnc operatörü)”, “fırıncı ustası-unlu mamuller” meslekleri olduğu görülmektedir.

İmalat sektöründe eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin yüzde 90,6’sının “gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması” nedeni ile temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Daha sonra yüzde 92,4 oranında ise “yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması” nedeni, yüzde 74,5 ile ilgili “meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması” nedenleri ön plana çıkmıştır.

İmalat sektörü, net istihdam değişim oranı bakımından en çok artış gösteren üçüncü sektördür. Sektör oransal net istihdam değişiminde yüzde 4,4 ile Türkiye Genelinin üstünde görülmektedir. Kişi sayısı olarak artışlar incelendiğinde; 169 bin 840 kişi ile imalat sektörü en üst sırada görülmektedir.

Sektörde araştırma kapsamına giren 2+ istihdamlı işyerleri için net istihdam değişim oranının en yüksek olduğu meslek grubu yüzde 1,6 ile “tesis ve makine operatörleri ve montajcılar” olmuştur. İkinci en yüksek oran ise “sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar”dadır. Bu meslek grubunda istihdamın bir sonraki yıl yüzde 1,5 oranında artacağı öngörülmektedir. En düşük oran ise “büro hizmetlerinde çalışan elemanlar”, “nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları” ve “yöneticiler” meslek gruplarındadır.

İmalat sektöründe araştırma kapsamına giren 2+ istihdamlı işyerlerinden 2022 yılı Nisan sonunda istihdam artışının beklendiği ilk beş sırada yer alan meslekler; “Makineci (Dikiş)”, “Konfeksiyon İşçisi”, “Dokuma Konfeksiyon Makineci”, “Beden İşçisi (Genel)” ve “Düz Dikiş Makineci” meslekleri olarak tahmin edilmiştir. İstihdam azalışının beklendiği meslekler ise “Tatlı Ustası (Baklava)”, “Matbaa İşçisi”, “Otomotiv Montaj İşçisi”, ‘Makine Nakışçısı’ ve “Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)” olarak beklenmektedir.

İmalat sektöründeki 10+ istihdamlı işyerlerinin son beş yılın açık iş oranları incelendiğinde 2017 yılından 2018 yılına kadar bir artış yaşandığı görülmekte olup ancak 2018 yılından 2020

yılına kadar bir azalış olduğu gözlemlenmektedir. 2020 yılındaki açık iş oranındaki düşüşün pandemiden kaynaklı olabileceği değerlendirilmektedir. Ayrıca her yıl araştırma işgücü piyasasının daha hareketli olduğu Nisan ve Mayıs aylarında gerçekleşirken 2020 yılında Ekim ve Kasım aylarında gerçekleşmesi bu tabloyu ortaya çıkarmış olabileceği değerlendirilmektedir. Bu yılki araştırmanın Mart ve Nisan aylarında gerçekleşmesinin 2021 yılı açık iş oranının yükselmesinde rol oynadığı söylenebilir.